

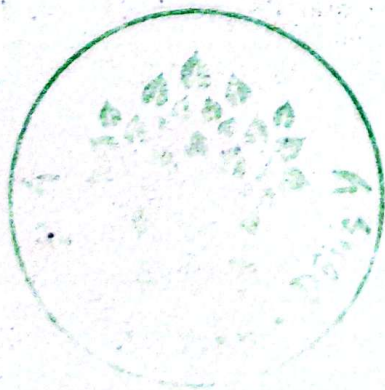
Ứng thư học lâm sàng

TẬP I

NGUYỄN CHẤN HÙNG

Tài liệu giảng dạy
BỘ MÔN ỨNG THƯ
lưu hành nội bộ

TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC

XEM MẠCH - BỐP THUỐC
88 Hải Thượng Lãn Ông, P.10, Q.6, TP. HCM
Hotline: 0925 608 115

Biên soạn: Bác sĩ NGUYỄN CHẤN HÙNG

với sự cộng tác của các Bác sĩ:

PHÓ ĐỨC MÃN • PHAN THANH HẢI • NGUYỄN THỊ THANH THẢO
• LÊ PHÚC THỊNH • NGUYỄN THÀNH SƠN • NGUYỄN
THANH TUYỀN • VÕ VĂN TIẾN HAI • NGUYỄN HỒNG RI

Tham vấn: Bác sĩ LƯƠNG TẤN TRƯỜNG

Ung thư học *lâm sàng*

TẬP I

**Tài liệu giảng dạy
BỘ MÔN UNG THƯ**

**TRƯỜNG ĐẠI HỌC Y DƯỢC
THÀNH PHỐ HỒ CHÍ MINH**

— 1982 —

Lời giới thiệu

UNG thư là một vấn đề đã từ lâu được nhiều người quan tâm, và ngày càng được nghiên cứu sâu rộng. Sách chuyên đề, sách giáo khoa, viết về ung thư cũng rất nhiều, nhưng hầu hết bằng tiếng nước ngoài. Tài liệu tiếng Việt tương đối ít. Riêng đối với Sinh viên Y khoa, chưa có một sách giáo khoa trình bày một cách có hệ thống những kiến thức về ung thư học lâm sàng, vừa kinh điển, hiện đại, và có thực tế Việt Nam.

Cuốn 'Ung thư học lâm sàng', tài liệu giảng dạy của Bộ môn Ung thư, được biên soạn với một nội dung đầy đủ, trình bày sáng, gọn, phần nào đã đáp ứng những yêu cầu trên.

Đây là kết quả của nhiều năm làm việc kiên trì và nghiêm túc của soạn giả và các cộng sự. Một đóng góp tích cực và giá trị đối với chuyên khoa ung thư.

Xin giới thiệu cùng các bạn đọc giả.

Bác sĩ LƯƠNG TẤN TRƯỜNG

Chủ nhiệm Bộ môn Ung thư

Trường Đại học Y dược T.P. Hồ Chí Minh

MỤC LỤC

PHẦN ĐẠI CƯƠNG

Chương I

DỊCH TỄ HỌC UNG THƯ

I. Thế nào là dịch tễ học ung thư ?	7
II. Tỷ suất	7
III. Xuất độ	9
IV. Ngày nay ung thư có tăng xuất độ không ?	13
V. Bệnh ung thư tổn kém cho xã hội ra sao ?	14

Chương II

NGUYÊN NHÂN CỦA BỆNH UNG THƯ

I. Đại cương	17
II. Hóa chất	19
III. Các nguồn bức xạ	22
IV. Yếu tố hoàn cảnh nghề nghiệp	25
V. Các thói quen cá nhân	28
VI. Mối liên hệ Virut — ung thư	33
VII. Ký sinh trùng	37
VIII. Ung thư và vấn đề di truyền	38
IX. Vài yếu tố nguồn gốc khác :	40

Chương III

KHẢO SÁT GIẢI PHẪU BỆNH

I. Định nghĩa	43
II. Các dữ kiện cơ bản	44
III. Vài từ cơ bản	44
IV. Các tiêu chuẩn dùng xếp loại	46
V. Lựa chọn tiêu chuẩn xếp loại — Tên gọi của bướu	48
VI. Sự cấu trúc của các bướu	49
VII. Bảng xếp loại	50
VIII. Thầy thuốc ung thư cần nhớ một số điểm về xét nghiệm giải phẫu bệnh	55

Chương IV

DIỄN TIẾN TỰ NHIÊN CỦA BỆNH UNG THƯ

Sự tăng trưởng của bướu nguyên phát	59
I. Nhịp độ tăng trưởng	59
II. Mối tương quan chủ — bướu	61
III. Phân chia các thời kỳ tăng trưởng	65
IV. Bàn về việc chẩn đoán sớm.	67
Sự lan tràn của ung thư	68
I. Sự ăn lan trực tiếp của bướu nguyên phát	68
II. Sự di căn	70
III. Sự di căn lâm ba	71
IV. Sự di căn xa	75

Chương V

CÁC HỘI CHỨNG CẬN UNG THƯ

I. Các hội chứng cận ung thư là gì?	85
II. Các mối tương quan giữa hội chứng cận ung thư và loại bướu	85
III. Một số hội chứng cận ung thư	87
IV. Sinh bệnh học	91
V. Kết luận	92

Chương VI

VẤN ĐỀ PHÁT HIỆN VÀ CHẨN ĐOÁN

Vấn đề phát hiện	93
I. Phát hiện sớm	93
II. Các tình huống phát hiện lâm sàng điển hình	96
Các phương tiện chẩn đoán	97
I. Khám lâm sàng	97
II. Sinh thiết	100
III. Các xét nghiệm cận lâm sàng	102

Chương VII

CHẨN ĐOÁN UNG THƯ Ở GIAI ĐOẠN LAN TRÀN TOÀN THÂN

Đại cương	109
I. Vấn đề	109
II. Bệnh sử tự nhiên	109
Vấn đề rà tìm để phát hiện sớm và vấn đề chẩn đoán	110
I. Bệnh sử và khám lâm sàng	110
II. Di căn phổi	110
III. Di căn xương	111
IV. Di căn gan	111
V. Di căn não	112
VI. Trần dịch	113
VII. Di căn hạch	113
VIII. Di căn ở các vị trí khác	114
IX. Các dấu hiệu sinh học	114

Chương VIII

XẾP HẠNG LÂM SÀNG VÀ XẾP HẠNG GIẢI PHẪU BỆNH CÁC UNG THƯ

Xếp hạng lâm sàng	117
I. Tại sao cần một xếp hạng lâm sàng đồng bộ	117
II. Mục đích yêu cầu của xếp hạng lâm sàng	118
III. Hệ thống T.N.M.	118

Xếp hạng giải phẫu bệnh	123
I. Xếp theo grad	123
II. Vài xếp hạng đặc biệt	125

Chương IX

PHẪU TRỊ UNG THƯ

I. Các nguyên tắc cơ bản	127
II. Khía cạnh sinh học của ung thư trong phẫu trị	128
III. Các loại phẫu thuật ung thư.	131
IV. Lựa chọn và phối hợp phương pháp.	137
V. Khi nào một ung thư không còn mổ được?	139

Chương X

XẠ TRỊ

I. Nguyên tắc chung	141
II. Các nguồn tia	142
III. Các lối chiếu tia	143
IV. Xạ sinh học	143
V. Sự nhạy tia, sự trị khỏi bằng tia và sự kháng tia	144
VI. Các loại máy phát tia	145
VII. Các tác nhân tăng cường độ nhạy tia.	147
VIII. Bàn về một số chỉ định của xạ trị	147
IX. Các phản ứng do tia	148

Chương XI

VẤN ĐỀ CHỌN LỰA GIỮA PHẪU TRỊ VÀ XẠ TRỊ

I. Nhìn chung.	151
II. Vài tiêu chuẩn cơ bản để chọn lựa	151
III. Phẫu trị phối hợp với xạ trị	153

Chương XII

HÓA TRỊ UNG THƯ

Các nguyên tắc cơ bản của hóa trị ung thư	155
I. Các khái niệm cơ bản	155

II. Vấn đề hoạch định thời gian	158
III. Sự phối hợp nhiều thứ thuốc có thể cho hiệu quả tốt hơn là dùng một thứ thuốc	159
IV. Các biến chứng chính của hóa trị	160
V. Việc triển khai liên tục và việc trắc nghiệm các loại thuốc mới	162
Phương pháp điều trị bằng kích tố	162
I. Cơ sở	162
II. Tác dụng của kích tố trong điều trị ung thư	162
III. Các phương pháp điều trị bằng kích tố	163
Xếp loại các thuốc chống ung thư.	164
I. Nhóm Alkylat	164
II. Nhóm chống chuyển hóa.	165
III. Sản phẩm thiên nhiên	166
IV. Linh tinh	167
V. Kích tố.	167
Hóa trị dùng cho các trường hợp ung thư có di căn xa	168
Xếp các nhóm thuốc dựa vào tác dụng của chúng trong các pha đặc hiệu của chu kỳ tế bào	169
Các loại hóa trị tại chỗ và tại vùng	170

Chương XIII

CÁC NGUYÊN TẮC CƠ BẢN CỦA MIỄN NHIỆM HỌC UNG THƯ VÀ MIỄN NHIỆM LIỆU PHÁP UNG THƯ

Miễn nhiễm học ung thư	172
I. Kháng nguyên đặc hiệu	172
II. Các đáp ứng của cơ thể chống lại bướu.	173
Miễn nhiễm liệu pháp	176
I. Nhìn chung.	176
II. Miễn nhiễm liệu pháp	177

Chương XIV

CÁC PHƯƠNG PHÁP ĐIỀU TRỊ KHÔNG QUI ƯỚC

Interfêrông	181
I. Interfêrông là gì?	181

II. Interfêrông có phải là vũ khí chống ung thư rất hứa hẹn không?	181
Nhiệt trị.	183
I. Nhiệt trị toàn thân	183
II. Nhiệt trị khu trú	183
Các sinh tố tác dụng trên ung thư như thế nào?	184
I. Sinh vật ở Labô	184
II. Ở người	184
III. Tóm lại	185
Vai trò của châm cứu trong điều trị ung thư	185

Chương XV

CÁC NGUYÊN TẮC ĐẠI CƯƠNG VỀ ĐIỀU TRỊ UNG THƯ Ở GIAI ĐOẠN LAN TRÀN TOÀN THÂN

I. Vấn đề chung	187
II. Cách xử lý các di căn theo từng cơ quan	187
III. Xử lý các triệu chứng toàn thân của ung thư.	193

Chương XVI

QUAN ĐIỂM ĐIỀU TRỊ TOÀN DIỆN

Vị trí của các liệu pháp	197
I. Nhìn riêng lẻ từng liệu pháp.	197
II. Nhìn chung về các liệu pháp.	202
Quan điểm trị liệu toàn diện	203
I. Đặt vấn đề.	203
II. Thế nào là quan điểm trị liệu toàn diện.	204

Chương XVII

VẤN ĐỀ TIỀN LƯỢNG

I. Nhìn chung.	209
II. Cơ sở để đánh giá tiên lượng	210
III. Kết quả trị liệu	211
IV. So sánh các kết quả	212

Chương XVIII

VẤN ĐỀ TÂM LÝ TRONG ĐIỀU TRỊ UNG THƯ

I. Nhìn chung	215
II. Vấn đề tuyên truyền giáo dục về bệnh ung thư và các hiệu quả của nó	215
III. Mối dây liên lạc thầy thuốc bệnh nhân	217
IV. Sự liên lạc thầy thuốc, gia đình và thân nhân bệnh nhân	218
V. Khi điều trị phải như thế nào?	219
VI. Thái độ và tâm trạng của người bệnh vào giai đoạn trễ.	219
VII. Vấn đề tên gọi của các trung tâm điều trị chuyên khoa	219
VIII. Kết luận	220

Chương XIX

SỰ SĂN SÓC NÂNG ĐỠ NGƯỜI BỆNH UNG THƯ

I. Nhìn chung.	221
II. Nuôi ăn	222
III. Giảm đau	222

Chương XX

VAI TRÒ CỦA NGƯỜI ĐIỀU DƯỠNG TRONG VIỆC SĂN SÓC BỆNH UNG THƯ

Đại cương	225
I. Mục tiêu	225
II. Biện pháp	226
III. Săn sóc trong suốt thời gian điều trị	226
Săn sóc riêng dành cho một số loại ung thư.	227
I. Ung thư vú.	227
II. Ung thư phổi	228
III. Ung thư đường tiêu hóa	228
IV. Ung thư phụ khoa	229
V. Ung thư niệu dục	230
VI. Ung thư da	230
VII. Ung thư vùng đầu cổ	230
VIII. Ung thư máu	231